Lietas Nr. C37059516
Lietas arhīva Nr. C-0595-16/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Tukumā 2016.gada 12.septembrī

Tukuma rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Vancāne
ar sekretāri D.Jēkabsoni,
piedaloties prasītājam /pers. B/ un atbildētājam /pers. C/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē Tukumā civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par tiesiskā pienākuma uzlikšanu atbildētājam pienācīgi izpildīt 2014.gada 4.marta līgumu,

konstatēja:

2016.gada 23.februārī /pers. B/ (turpmāk prasītājs) Tukuma rajona tiesā cēlis prasību pret /pers. C/ (turpmāk atbildētājs), kurā, pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1588., 1590. pantiem lūdz uzlikt par pienākumu atbildētājam pienācīgi izpildīt 2014.gada 4.marta līgumu un izveidot elektrotīkla pieslēgumu nekustamajam īpašumam.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2014.gada 4.martā starp prasītāju kā rokas naudas devēju un atbildētāju kā rokas naudas ņēmēju tika noslēgts nekustamā īpašuma "/Nosaukums A/", kadastra Nr./kadastra numurs/, pirkuma priekšlīgums - rokas naudas līgums. Līgums paredzēja, ka rokas naudas saņēmējs veiks visas nepieciešamās darbības, lai atsavināmajam nekustamajam īpašumam izveidotu elektrotīkla pieslēgumu, un pārdos nekustamo īpašumu, bet rokas naudas devējs pirks nekustamo īpašumu un segs vienu trešo daļu no elektrotīkla pieslēguma nekustamajam īpašumam izveides izmaksām. 2014.gada 1.aprīlī puses noslēdza nekustamā īpašuma pirkuma līgumu. Pēc nekustamā īpašuma pirkuma līguma noslēgšanas ir secināms, ka rokas naudas devējs, ciktāl tas bija atkarīgs no viņa gribas, savu līguma daļu ir izpildījis godprātīgi, taču rokas naudas ņēmējs nav izpildījis savu līguma daļu. Ievērojot to, ka nekustamais īpašums tika meklēts nolūkā veikt apbūvi, kura nav iespējama bez elektrotīkla pieslēguma, rokas naudas līgumā ietvertais rokas naudas ņēmēja apsolījums par elektrotīkla izveidi nekustamajam īpašumam bija būtisks, lai rokas naudas devējs būtu nopietni ieinteresēts iegādāties nekustamo īpašumu. Rokas naudas devējs vairākkārtīgi aicinājis rokas naudas ņēmēju pildīt līgumu, taču rokas naudas ņēmējs ir atrunājies, ka ir uzsācis elektrotīkla izveidi, taču neesot naudas līdzekļu, lai to pabeigtu. 2016.gada 15.janvārī rokas naudas ņēmējam tika nosūtīta pretenzija par Līguma izpildi vai Līgumā pielīgtā līgumsoda samaksu. 2016.gada 25.janvārī no rokas naudas ņēmēja tika saņemta atbilde, ka ievērojot to, ka ir ticis slēgts nekustamā īpašuma pirkuma līgums, pretenziju rokas naudas ņēmējs neatzīst.

Prasītāja tiesības tiek aizskartas, jo atbildētājs nepilda līgumu, tādēļ prasība ir nemantiska rakstura, vērsta uz to, lai līgums no atbildētāja puses tiktu izpildīts.

2016.gada 7.martā Tukuma rajona tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi (lietas 35.lapa). Atbildētājs norāda, ka prasību neatzīst. 2014.gada 4. martā starp atbildētāju kā rokasnaudas ņēmēju un prasītāju kā rokasnaudas devēju tika noslēgts Rokasnaudas līgums, ar kuru rokasnaudas devējs apņēmās pirkt no rokasnaudas ņēmēja, bet rokasnaudas ņēmējs apņēmās rokasnaudas devējam pārdot nekustamo īpašumu "/Nosaukums A/", kas atrodas /adrese/.

Prasītājs prasa izpildīt šī Rokasnaudas līguma noteikumus un izveidot elektrotīkla pieslēgumu īpašumam "/Nosaukums A/", kas pieder prasītājam.

Norādīts, ka atbilstoši Rokasnaudas līguma 3.1.punktam Rokasnaudas līgums uzskatāms par noslēgtu ar tā parakstīšanas brīdi un ir spēkā līdz nekustamā īpašuma pirkuma līguma noslēgšanai. Ar šo noteikumu puses noteica Rokasnaudas līguma izbeigšanas nosacījumu -pirkuma līguma noslēgšana. Šis nosacījums ir izpildījies 2014.gada 1.aprīlī, kad starp pusēm tika noslēgts pirkuma līgums, ar kuru prasītājs ieguva savā īpašumā Rokasnaudas līgums priekšmetu - nekustamo īpašumu "/adrese/.

Ar Pirkuma līguma noslēgšanu Rokasnaudas līguma saistības izbeidzās un turpmāk darbojas tikai Pirkuma līguma noteikumi. Līdz ar to Prasītājam nav tiesības pieprasīt izpildīt spēku zaudējuša līguma saistību. Ja prasītājs uzskatīja, ka rokasnaudas ņēmējs nav izpildījis kādus rokasnaudas līguma nosacījumus par elektrotīkla pieslēgumu, un vēlējās šīs saistības izpildi, tas bija jāatrunā pirkuma līgumā. Taču pirkuma līgumā nekas par citiem pārdevēja pienākumiem, izņemot nekustamā īpašuma nodošanu un neapgrūtināšanu nav noteikts. Tāpat nav norādes par to, ka pārdevējs nebūtu izpildījis Rokasnaudas līguma noteikumus, jo rokasnauda tika ieskaitīta pirkuma summā un pirkuma summa atbilda rokasnaudas līgumā noteiktajai summai. Atbildētājs līdz Pirkuma līguma noslēgšanai ir pildījis Rokasnaudas līguma noteikumus.

Norādīts, ka 2014.gada 7.februārī atbildētājs bija iesniedzis AS Sadales tīkli pieteikumu par pieslēguma izmaksām

īpašumam "/Nosaukums A/", uz ko tika atsūtīti tehniskie noteikumi un iespējamās izmaksas. 2014.gada 6.martā vēlreiz iesniedza pieteikumu elektrotīkla pieslēguma/slodzes izmaiņām īpašumam "/Nosaukums A/", kā arī "/Nosaukums B/" un "/Nosaukums C/". Saņemto informāciju nodeva prasītājam un norādīja, ka izmaksas ir pārāk lielas, šādu pieslēgumu realizācijai saviem īpašumiem nebūs naudas un vienošanos par projekta izstrādi nevar slēgt. Taču prasītājs uz to neiebilda un pieprasīja tādā gadījumā paātrināti slēgt pirkuma līgumu, lai pats varētu tiesiski kā īpašnieks organizēt sava īpašuma "/Nosaukums A/" pieslēgumu.

Tiesas sēdē prasītājs prasību uzturēja, paskaidrojumos atsaukdamies uz prasības pieteikumā norādītajiem pamatiem.

Atbildētājs prasību neatzina, paskaidrojumos atsaukdamies uz paskaidrojumos norādītajiem apstākļiem.

Noklausījusies prasītāja un atbildētāja paskaidrojumus, pārbaudījusi un izvērtējusi pierādījumus lietā, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna redakcijā, Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2003, 62.lpp).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likuma 97.pantā noteikts, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Ar rokas naudu atbilstoši Civillikuma 1725.pantam jāsaprot tas, ko, līgumu noslēdzot, viena puse dod otrai nevien par galīgi noslēgta līguma pierādījumu, bet līdz ar to arī par tā izpildījuma nodrošinājumu.

Civillikuma 2002.pantā noteikts, ka pirkums ir līgums, ar ko viena puse apsola otrai par norunātās naudas summas samaksu dot zināmu lietu vai tiesību. Tas uzskatāms par noslēgtu, kad abas puses vienojušās par pirkuma priekšmetu un maksu (Civillikuma 2004.pants).

Tiesību doktrīnā atzīts, ka rokas naudas došana nav patstāvīgs darījums, bet palīglīgums (blakuslīgums kādam galvenajam līgumam), tai ir akcesors raksturs. Turklāt saskaņā ar Civillikuma 1727.pantu nepietiek rokas naudas apsolījumu, jo tiesību nodibina tikai tās iedošana (sk .K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006., 136.lp.).

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei atkāpties no līguma.

Saskaņā ar Civillikuma 1431.pantu akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam šajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Prasītājs savā prasījumā norāda uz 2014.gada 4.marta Rokas naudas līgumu, kurā saskaņā ar 1.1.punktu rokasnaudas devējs apņemas pirkt no Rokas naudas devēja, bet Rokas naudas ņēmējs apņemas Rokas naudas devējam pārdot neklustamo īpašumu "/Nosaukums A/", /adrese/, kadastra Nr./kadastra numurs/. Rokasnaudas līguma 3.2. un 3.3. punktos līdzēji vienojas, ka triju darba dienu laikā pēc Rokasnaudas līguma noslēgšanas Rokasnaudas ņēmējs uzsāk elektrotīkla pieslēguma izveidi nekustamajam īpašumam, iesniedzot nepieciešamo pieteikumu AS "Sadales tīkli" un sniedzot elektrotīkla pieslēguma veicējam visu tā pieprasīto nepieciešamo informāciju un dokumentus. Līdzēji vienojas, ka nekustamā īpašuma pirkuma līgums tiks noslēgts piecu darba dienu laikā, kad no rokasnaudas ņēmēja tiks saņemts rakstveida apliecinājums, kas rokasnaudas ņēmējs ir parakstījis pieslēguma līgumu par elektrotīkla pieslēguma izveidi nekustamajam īpašumam (lietas 10.lapa).

Rokas naudas līgumā rokas naudas saņēmējs apliecina, ka saņēmis rokasnaudu 1000 EUR, bet atlikušo 8000 EUR rokasnaudas devējs samaksās nekavējoties pēc pirkuma līguma un nostiprinājuma lūguma parakstīšanas (līguma 2.3., 2.5.punkts). Rokas naudas līguma 4.2. un 4.3. punktos puses vienojušās par sekām, ja līgums netiek izpildīts.

Lietā nepastāv strīds un no lietas materiālos esošā 2014.gada 1.aprīļa Pirkuma līguma izriet, ka starp prasītāju kā pircēju un atbildētāju kā pārdevēju noslēgts pirkuma līgums saskaņā ar kuru pārdevējs pārdod, bet prasītājs pērk un pieņem pārdevējam piederošo nekustamo "/Nosaukums A/", /adrese/, kadastra Nr. /kadastra numurs/, sastāvošu no zemes gabala 0,2934 ha platībā.

Pirkuma līguma 1.4.punktā noteikts, ka nekustamais īpašums tiek pārdots pircējam līdz ar visām tiesībām, pienākumiem un piederumiem, kas ar tiem saistīti (lietas 12.lapa).

Atbildētājs apliecina, ka visu pirkuma summu pircējs viņam samaksājis.

Civillikuma 1548.pants noteic, ka katrā līgumā var ievest dažādus blakus noteikumus, un proti, nosacījumus un termiņus.

Kā redzams no Pirkuma līguma, tad puses nav atrunājušas kādas neizpildītas saistības. No minētā secināms, ka Pirkuma līguma parakstīšanas brīdī prasītājam un atbildētājam nepastāvēja mantisku un citu pretenziju vienam pret otru. Pirkuma līgumu prasītājs un atbildētājs parakstīja. Līdz ar to pierādīts, ka ar savu parakstu pats prasītājs apliecinājis, ka

nav pretenziju par iegādāto nekustamo īpašumu.

Prasītājs lūdz atzīt 2014.gada 4.marta Rokas naudas līgumu par neizpildītu no atbildētāja puses un uzlikt par pienākumu izpildīt Rokas naudas līguma nosacījumus.

Prasītāja un atbildētāja tiesiskās attiecības izriet no 2014.gada 1.aprīļa Pirkuma līguma. Pušu starpa noslēgtais Pirkuma līgums juridiski nav apstrīdēts, tas atzīstams par tiesīgi noslēgtu darījumu, kas atbilstoši Civillikuma 1587.pantam uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Tas, ka neviens no līguma dalībniekiem līgumus nav apstrīdējuši, ļauj secināt, ka līgumā izteikta pušu patiesā griba. Lietā nav strīds par īpašuma tiesībām. Savu parakstu zem līguma likumā noteiktajā kārtībā prasītājs nav apstrīdējis. Kas attiecas uz prasītāja iebildumiem, ka atbildētājs nav izpildījis Rokas naudas līguma nosacījumu, tiesa piekrīt atbildētāja viedoklim, ka Rokas naudas līgums ir spēkā līdz nekustamā īpašuma pirkuma līguma noslēgšanai un nosacījumi par elektrotīkla pieslēgumu vajadzēja atrunāt Pirkuma līgumā.

Saskaņā ar Civillikuma 1725.pantu ar rokas naudu jāsaprot tas, ko līgumu noslēdzot viena puse dod otrai [..] par tā izpildījuma nodrošinājumu.

Savukārt Civillikuma 1729.pantā noteikts, ka, kad ar rokas naudu nodrošinātais līgums izpildīts, rokas nauda vai nu atdodama tam, no kā tā saņemta, vai ieskaitāma viņam līguma izpildījumā.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs samaksājis rokasnaudu par īpašuma /Nosaukums A/ pirkumu. Viņš nav to prasījis atpakaļ, tātad tā ieskaitīta pirkuma maksā.

Civillikuma 1730.pantā kā priekšnoteikumu rokas naudas atdošanai divkāršā apmērā vai tiesības zaudēšanu prasīt to atpakaļ tiek pieprasīts noskaidrot, kurš vainojams līguma neizpildīšanā.

Kas attiecas uz Rokas naudas regulējumu izskatāmajā strīdā, tad atbildētājs, tiesas ieskatā, arī pielietojot pienācīgu rūpību, lai izpildītu rokasnaudas līgumā uzņemto saistību attiecībā par elektrotīkla pieslēguma izveidi īpašumam "/Nosaukums A/", nevarēja tik īsā termiņā izpildīt uzņemtās saistības. Kā izriet no lietas materiāliem, Pirkuma līgums noslēgts trīs nedēļas pēc Rokas naudas līguma noslēgšanas.

Analizējot Rokas naudas līgumu un Pirkuma līgumu, tiesa nekonstatē, ka puses, tos noslēdzot, būtu vienojušās par tiesībām atkāpties no līguma izpildes, ja otra puse savas saistības neizpilda noteiktajā termiņā.

Tiesa atzīst, ka prasītāja prasība ir noraidāma kā nepamatota.

Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus, ka tai būtu tiesāšanās izdevumi šajā lietā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta otrajai daļai ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. (..)

No Tiesu informatīvās sistēmas pavēstu uzziņas datiem un lietas materiāliem pievienotās izziņas par ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem izriet, ka par pavēstu un dokumentu nosūtīšanu radušies izdevumi 7,35 EUR (lietas 2.lapa) apmērā. Prasītājs, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu samaksāja ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR, tādējādi ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu nesamaksātā daļa ir 2,65 EUR, kas piedzenami no prasītāja par labu valstij.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā prasītājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei- ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu.

Ievērojot CPL 190., 193. pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par tiesiskā pienākuma uzlikšanu atbildētājam pienācīgi izpildīt 2014.gada 4.marta līgumu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,65 EUR (divi *euro* un 65 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami:

Saņēmējs: Tiesu administrācija

Reģ.Nr.90001672316

Saņēmēja iestāde: Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Konta Nr. LV51 TREL 2190 4580 1900 0.

Maksājuma mērķī norāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kodu – 21499 un atsauci uz Tukuma rajona tiesas 2016.gada 26.septembra spriedumu lietā Nr.C37059516. Lai netiktu uzsākta tiesas nolēmuma piespiedu izpilde, tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Tukuma rajona tiesas kancelejā.

Noteikt /pers. B/ tiesas sprieduma labprātīgu izpildi 10 dienu laikā no tiesas sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma pasludināšanas dienas 2016.gada 26.septembra Zemgales

apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Tukuma rajona tiesā.

Tiesnese A.Vancāne